

Lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle Länsi-Maaningan ja Hirvilahden alueen varhaiskasvatuksen järjestäminen ja selvitys Pulkonkosken ja Palonurmen ns. pienten lasten yksiköistä

Sivistyslautakunta 17.02.2026
7960/12.07.00/2025

Valmistelijat / lisätiedot:
kasvatusjohtaja Marika Savukoski, puh. 044 718 4008
palvelupäällikkö Tiina Mikkilä, puh. 044 718
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

vs. sivistysjohtaja Pekka Vähäkangas

Sivistyslautakunta päättää antaa alla olevan lausunnon Kuopion kaupungin lausuntona Itä-Suomen hallinto-oikeuden lausuntopyyntöön Länsi-Maaningan ja Hirvilahden alueen varhaiskasvatuksen järjestäminen ja selvitys Pulkonkosken ja Palonurmen ns. pienten lasten yksiköistä.

Päätös

Selostus

Itä-Suomen hallinto-oikeus on lähetteellään 22.1.2026 pyytänyt Kuopion kaupunginhallitusta:

- hankkimaan sivistyslautakunnan lausunnon sekä antamaan halutessaan lisäksi oman lausuntonsa asiassa.
- vastaamaan valittajanesittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausumaan esitetyistä selvityksistä
- toimittamaan kaikki valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat ja muu tarvittava selvitys.

Kuopion kaupungin hallintosäännön 30 §:n (1.1.2026 alkaen) mukaan sivistyslautakunta edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa lautakunnan tai jaoston toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Varhaiskasvatus ja esiopetus kuuluvat sivistyslautakunnan toimialaan.

Kuopion kaupunki on saanut aikaa antaa lausunto ja toimittaa ppydetyrt asiakirjat hallinto-oikeudelle 2.3.2026 asti.

Valituksenalainen päätös

Sivistyslautakunnan päätös 21.10.2025 § 41 Länsi-Maaningan ja Hirvilahden alueen varhaiskasvatuksen järjestäminen ja selvitys Pulkonkosken ja Palonurmen ns. pienten lasten yksiköistä.

Valitus

Kuopiolainen yksityishenkilö on valittanut päätöksestä. Valitus on asian liitteenä.

Valittajan vaatimukset ja perustelut

Valittaja vaatii, että lautakunnan 21.10.2025 41 § päätös kumotaan ja asia palautetaan uudelleen valmisteluun. Valittajan mukaan päätös on lainvastainen ja syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

- a) Oikaisuvaatimusta ei ole käsitelty lainmukaisesti ja päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä.
- b) Valtuuston aiemmin tekemää päätöstä varhaiskasvatuspalvelujen valmistelusta ja ns. pienten lasten koulujen selvitystä ei ole toteutettu valtuuston edellyttämällä tavalla.
- c) Valmisteluaineistossa on virheitä, joilla on valtava merkitys luottamushenkilöiden objektiivisen kokonaisarvioinnin kannalta.

Lausunto

Kuopion kaupungin hallintosäännön 30 §:n (1.1.2026 alkaen) mukaan sivistyslautakunta edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa lautakunnan tai jaoston toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Esiopetus kuuluu sivistyslautakunnan toimialaan. Lausunnon Itä-suomen hallinto-oikeudelle antaa sivistyslautakunta.

Sivistyslautakunnan päätös 21.10.2025 § 41 koostui neljästä osasta:
sivistylautakunta päättää:

- a. päättää, ettei Länsi-Maaningan ja Hirvilahden alueella ole tarpeen laajentaa varhaiskasvatuspalveluiden tarjontaa, sillä kyseisen alueen varhaiskasvatusta tarvitseville lapsille on pystytty tarjoamaan olemassa olevilla vaihtoehtoilla varhaiskasvatusta lasten tarpeiden mukaisesti.
- b. päättää merkitä tiedoksi tehdyn selvityksen mahdollisuudesta järjestää opetus alueen 0-2 luokkien oppilaille ns. pienten lasten yksikössä Palonurmessa.
- c. päättää merkitä tiedoksi tehdyn selvityksen mahdollisuudesta järjestää opetus alueen 0-2 luokkien oppilaille ns. pienten lasten yksikössä Pulkonkoskella.
- d. sekä päättää antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle oheiset vastaukset.

Kuntalain 136 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta. Päätöksen kohdat b., c. ja d. koskevat valmistelua ja täytäntöönpanoa. Sivistyslautakunta käsitteli 16.12.2025 § 62 päätöksestä tehtyä oikaisuvaatimusta ja päätti tällä perusteella jättää oikaisuvaatimuksen käsittelemättä kohtien b., c. ja d. osalta.

Sivistyslautakunnan päätökselle oli virheellisesti merkitty muutoksenhakuohjeena oikaisuvaatimusohje koko päätöksen osalta. Muutoksehaku ohje on korjattu ja julkaistu

3.2.2026 sivistyslautakunnan päätöksen 16.12.2025 § 63 mukaiseksi niin, että muutoksehakuohje on annettu päätökseen 21.10.2025 § 41 kohtaan a. oikaisuvaatimusohje ja kohtiin b., c. ja d. mutuksenhakukielto. (liite). Edellä mainituista syistä johtuen lausunnon antaminen kohtiin b., c. ja d. ei ole tarpeellista, koska kyse on ollut valmistelusta ja toimeenpanosta.

Päätös 21.10.2025 § 41 kuuluu sivistyslautakunnan toimivaltaan. Päätöksen kohdat b. ja c. merkitty tiedoksi kaupunginhallituksessa 17.11.2025 § 366 ja kaupunginvaltuustossa 1.12.2025 § 96.

Valituksen tekijän perusteluissa kirjoitetaan, että kaupunginvaltuusto on päättänyt varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisen valmistelusta Hirvilahden ja Pulkonkosken alueille (Kaupunginvaltuusto 24.02.2025, liite) ja ettei lautakunnan päätöksessä ei ole esitetty, miten varhaiskasvatuspalveluiden järjestäminen valmistellaan alueille. Päätös on valituksen mukaan valtuuston aiemman päätöksen vastainen. Vaatimusta perustellaan myös sillä, että valtuuston tekemän linjauksen (20.05.2024 § 24, liite) mukaan palveluverkkosuunnittelussa huomioidaan myös saavutettavuus sekä yhdyskunta- ja liikennejärjestelmäsunnittelun näkökulmat (mm. asiointiliikenteen yleisimmät suunnat sekä yksiköiden saavutettavuus jalan tai joukkoliikenteellä). Valituksen mukaan varhaiskasvatuspalveluiden saatavuus ei toteudu tällä hetkellä Hirvilahden ja Pulkonkosken alueilla, koska alueella ei ole joko lainkaan tai on huonosti (ei työssäkäyville vanhemmille) saavutettavissa julkista liikennettä. Päivittäiset päiväkotimatkat ovat jopa 30 km/ suunta, mikä voi tarkoittaa kuljetuksia jopa 120 km/ päivätä ei voida pitää maantieteellisesti taikka taloudellisesti kaikille saavutettavana.

Kaupunginvaltuusto päätti 24.2.2025 (7 §), että Kaupungin palveluverkkoselvityksen yhteydessä valmistellaan varhaiskasvatuspalveluiden järjestäminen Länsi-Maaningan ja Hirvilahden alueella. Varhaiskasvatuksen järjestäminen kuuluu hallintosäännön mukaan sivistyslautakunnan (1.6.2025 alkaen, 31.5.2025 asti kasvun ja oppimisen lautakunnan) toimivaltaan. Hallintosäännön mukaan lautakunta vastaa palvelujen järjestämisestä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden rajoissa. Hallintosäännön mukaan sivistyslautakunta toimii varhaiskasvatuslain mukaisena viranomaisena, joka vastaa varhaiskasvatuspalveluista kunnassa.

Varhaiskasvatuslain (540/2018, 5 §) mukaan kunta järjestää varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen ryhmät tulee muodostaa ja tilojen suunnittelu ja käyttö järjestää siten, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa (34 §). Varhaiskasvatuksen tavoitteet säädetään varhaiskasvatuslain 3 §:ssä. Laissa tarkoitettun varhaiskasvatuksen tavoitteena on muun muassa:

- kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen
- antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa

yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;
- varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö.

Valtuuston 20.05.2024 § 24 tekemän linjauksen mukaisesti maaseutualueilla tulee olla yksikössä vähintään kaksi lapsiryhmää, mikä tarkoittaa, että palveluntarpeisia tulisi olla vähintään n. 30 lasta.

Von Wrightin lisärakennuksen valmisteluvaiheessa (kasvun ja oppimisen lautakunta 23.5.2023, 48 §, liite) on linjattu, että Hirvilahden yksiköstä luovutaan lisätilojen valmistuttua. Hirvilahden yksikkö on lakkautettu ja toiminta on siirretty Von Wrightin päiväkotiin kasvun ja oppimisen lautakunnan päätöksellä 24.9.2024 § 72 (päätös ei lainvoimainen, Itä-Suomen hallinto-oikeus 20/03.04.04.10/2025). Silloin on samalla päätetty, että Hirvilahden alueen lasten varhaiskasvatus järjestetään jatkossa Von Wrightin päiväkodissa. Ei olisi taloudellisesti kestävä perustaa alueelle uutta varhaiskasvatusyksikköä ja jättää uudet Von Wrightin tilat tyhjilleen.

Sivistyslautakunta on järjestänyt Länsi-Maaningan ja Hirvilahden varhaiskasvatuspalvelut varhaiskasvatuslain mukaisesti. Tällä hetkellä kyseisen alueen varhaiskasvatusta tarvitseville lapsille on pystytty olemassa olevilla vaihtoehdoilla tarjoamaan tarvittava varhaiskasvatuspalvelu. Varhaiskasvatuksen järjestämisessä on huomioitu valtuuston (20.5.2024 § 24) linjaus palveluverkon saavutettavuudesta. Perheiden työmatkasuunnat on otettu huomioon ja tarjottu hoitopaikkaa myös työmatkan varrelta. Lisäksi varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisessä tehdään yhteistyötä yli kuntarajojen. Pulkonkosken alueen lasten varhaiskasvatus järjestetään nykyisillä varhaiskasvatuspalveluilla esim. Maaningan, Käärmelahden ja Von Wrightin päiväkodeissa, perhepäivähoidossa (Tuovilanlahti) tai muussa perhettä palvelevassa yksikössä.

Varhaiskasvatuslaissa todetaan, että varhaiskasvatuksen ryhmät tulee muodostaa ja tilojen suunnittelu ja käyttö järjestää siten, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa. Varhaiskasvatuslaissa ja valtioneuvoston asetuksessa varhaiskasvatuksesta (753/2018) määrätään päiväkodin henkilöstön mitoituksesta.

Valtuuston päätöksessä 20.5.2024 § 24 on todettu varhaiskasvatuksen palveluverkkoon liittyen tavoitteeksi, että varhaiskasvatuksen toiminta siirretään pienistä, 1-2 ryhmäisistä ja huonokuntoisista yksiköistä suurempiin, terveellisiin ja turvallisiin yksiköihin ja uudet ja peruskorjattavat päiväkodit ovat kooltaan 6-10 ryhmäisiä kaupunkialueella ja vähintään 2-3 ryhmäisiä maaseutualueella.

Kaupunginvaltuusto (TA 2026 1.12.2025 § 95, TA 2025 16.12.2024 § 102. liite) on osana talousarviota hyväksynyt talousarvion valtuustoon nähden sitovat mittarit tavoitearvioineen, joka sisältää päiväkotien täyttöastetavoitteen haja-asutusalueelle ja taajama-alueelle. Talousarviossa 2025 ja 2026 tavoite päiväkotien täyttöasteelle on haja-asutusalueella 96 % ja taajama-alueella 99 %.

Varhaiskasvatuslain (35 §) mukaan päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea varhaiskasvatuksen tehtävissä olevaa 1 momentissa tarkoitettua henkilöä

vastaava määrä lapsia. Alle 3-vuotaiden lasten ryhmässä voi työskennellä kolme kasvatusvastuullista työntekijää. Heitä kohden voi ryhmässä olla 12 lasta. Yli 3-vuotaiden lasten ryhmässä voi työskennellä kolme kasvatusvastuullista työntekijää ja heitä kohden ryhmässä voi olla 21 lasta. Mikäli varhaiskasvatuksen yksikkö on 2-ryhmäinen, on yksikköön usein muodostettu yksi alle 3-vuotaiden ryhmä ja yksi yli 3-vuotaiden lasten ryhmä.

Varhaiskasvatuslain ja valtioneuvoston asetuksessa varhaiskasvatuksesta henkilöstömitoituksen ja valtuuston määrittämän päiväkotien täyttöasteen pohjalta on todettu, että maaseutualueilla tulee olla yksikössä vähintään kaksi lapsiryhmää, mikä tarkoittaa, että palveluntarpeisia tulisi olla vähintään n. 30 lasta.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö 30 §

Vaikutusten arviointi

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointia ei tehdä, kun kyseessä on valitukseen vastaaminen (KH 21.10.2024, § 293).

Liitteet

7960/2025 Liite: Itä-Suomen hallinto-oikeuden lausunto- ja asiakirjapyyntö - Kuopion kaupungin sivistyslautakunta, 16.12.2025, 63 - Pienten lasten koulu

7960/2025 Liite: Valitus liitteineen

7960/2025 Liite: Sivistyslautakunnan päätös 21.10.2025 pykälä 41 Länsi-Maaningan ja Hirvilahden alueen varhaiskasvatuksen järjestäminen ja selvitys Pulkonkosken ja Palonurmen ns. pienten lasten yksiköistä

7960/2025 Liite: Sivistyslautakunnan päätös 16.12.2025 § 63

7960/2025 Liite: Oikaisuvaatimus _ Pienten lasten koulu

7960/2025 Liite: Kaupunginhallituksen päätös 17.11.2025

7960/2025 Liite: Kaupunginvaltuuston päätös 1.12.2025 § 96

7960/2025 Liite: Kaupunginvaltuuston päätös 24.2.2025 § 7

7960/2025 Liite: Kaupunginvaltuusto 20.5.2024 § 24

Kuopion kaupungin hallintosääntö 1.1.2025 alkaen

Kuopion kaupungin hallintosääntö 1.1.2026 alkaen

7960/2025 Liite: Kasvun ja oppimisen lautakunta 23.5.2023 § 48

7960/2025 Liite: Kasvun ja oppimisen lautakunta 24.9.2024 § 72

7960/2025 Liite: Talousarvio 2025 kaupunginhallituksen esitys

7960/2025 Liite: Talousarvio 2026 kaupunginhallituksen esitys